

NOORDERLICHT

Nederlandse Vereniging in Finland
jaargang 19, nummer 3, augustus 2013

C O L O F O N

Nederlandse Vereniging in Finland

jaargang 19, nummer 3, augustus 2013

Bestuur Vereniging**Voorzitter**

Jos Helmich (044 - 331 7766)

voorzitter@nederlandsevereniging.fi

Penningmeester

Arie Oudman (050 - 590 3706)

penningmeester@nederlandsevereniging.fi

Secretaris

Onno de Bruijn (040 - 070 3723)

Kotkantie 1, huone 1412A

FI-90250 Oulu

secretariaat@nederlandsevereniging.fi

Nieuwe leden kunnen zich aanmelden bij het secretariaat.

Noorderlicht**Hoofdredacteur**

Michel de Ruyter

040-7676428

Stuur kopij naar

noorderlicht@nederlandsevereniging.fi

Graficus

Arno Enzerink (ontwerp, lay-out, omslagfoto)

Vaste schrijvers

Peter Starmans

Arnold Pieterse

Jos Helmich

Bart Braafhart

Marketta Hoogesteger

Ledenwerving en sponsors

Frank van Nunen

informatie@nederlandsevereniging.fi

Contributie per jaar

10 € proeflidmaatschap voor jongeren

24 € per persoon

36 € per familie

Bank

Nordea - Senaatintori

Rekeningnummer: 200138-476383

IBAN: FI 8320 0138 0047 6383

SWIFT: NDEAFIHH

Internetredactie

Jos Helmich - Hoofdredacteur

Peter Starmans - Lid

Hulp: admin@nederlandsevereniging.fi

Internet**Website:** nederlandsevereniging.fi**Forum:** forum.nederlandsevereniging.fi**Twitter:** nvif.Twitter.com**Foto's:** photos.nederlandsevereniging.fi**Hyves:** nvif.hyves.nl/**Facebook:** facebook.com/groups/nedverfin/**LinkedIn:**

linkedin.com/e/gis/50369/73B80F4A7AA1

REDACTIONEEL

De zomer sputtert momenteel nog wat na en de dagen worden alweer donkerder. Het voordeel is dat je meer tijd hebt om te lezen, en dus geen enkel excuus hebt om het Noorderlicht te laten liggen. Wat staat er op het menu? Een sterk stukje van Jos waarin hij op een open manier zijn gedachten op papier zet. Marketta is na een misverstand bij de vorige editie weer terug op haar vertrouwde plekje. Arnold heeft zoals altijd een zeer informatief artikel geschreven, dit keer over prins Hendrik en zijn banden met Finland.

En uiteraard is Peter van de partij met een verslag van zijn korte reis naar Sint-Petersburg, waarin hij de relatie met Nederland bespreekt. Er is wederom 'De tien stellingen aan...' en we sluiten af met de column van Bart, of je nu akkoord gaat of niet. Je vraagt je misschien af waar deze laatste zin op slaat? Nou, dan moet je snel verder lezen!

Mooie herfst!

Vriendelijke groet,

Michel

I N H O U D

Redactioneel	3
Van de voorzitter	4
Prins Hendrik en Finland	5
Fietsen	11
De 10 stellingen aan	13
Nederlandse sporen in Sint-Petersburg	15
Fraude en akkoord/ackoord	21

H O O F D S P O N S O R S

BB&L
 CAR RENTAL
 Rijnlanderweg 774
 2132 NM Hoofddorp
 Nederland

holland

home

AAVE
 Graphic Services

Ik hou niet zo van terugblikken. Ik kijk meestal liever vooruit, maar toch lijkt het opportuun dat nu even te doen. De afgelopen twee jaar hebben we als vereniging veel te doen gehad. Het 75-jarig jubileum en daarna het inhuldigingsfeest van Willem-Alexander hebben een zware wissel op de vereniging getrokken - zowel in financiële als organisatorische zin. Het resultaat mocht er uiteindelijk zijn en ik ben dankbaar dat zovelen van de feesten genoten hebben. Het inhuldigingsfeest was echt een hoogtepunt in de afgelopen tien jaar. Nog nooit hebben we een feest op zo'n grote schaal gevierd. Ik weet wel dat ik daarvoor iedereen uitgebreid bedankt heb, maar toch doe ik het nog maar een keer want de inzet van allen die eraan hebben meegedaan was echt top!

Terwijl ik dit schrijf is net prins Friso overleden. De broer van onze nieuwe koning. Sinds het ski-ongeluk in Lech heeft hij in coma gelegen. Het was iemand die zich nooit op zijn gemak voelde als hij in de schijnwerpers stond. In

die zin kan ik wel met hem meevoelen, het is niet altijd makkelijk. Velen hebben op Facebook en via het condoleanceregister op het internet hun medeleven betuigd met de koninklijke familie. Ik vind het mooi hoe Nederland daarmee omgaat. Zowel in feesten als tragedies kunnen we trots zijn op ons land.

Het kan voorkomen, zoals laatst, dat iemand op Facebook tussendoor wat zit te dollen. Ik heb dan best de neiging om het te schrappen, maar die eerste impuls wantrouw ik. Als je een bepaalde macht hebt, kun je daar niet achteloos mee omgaan. Het is in feite zo, dat hoe meer macht je hebt, hoe meer er van je verwacht wordt dat je er beperkt gebruik van maakt. Anders wordt het een bot instrument. Vrijheid van meningsuiting is een groot goed. Dat geldt des te meer als je het er zelf niet mee eens bent, of nog erger, als het je zelf diep raakt. In dat geval kun je toch even het beste tot tien tellen en het laten gaan. Gelukkig hoeft ik niet vaak in te grijpen. Er is ook nog zoiets als

sociale controle en groepsdynamiek. Er wordt dan al gauw geroepen 'even dimmen', en zo hoort het ook.

Nu even vooruitkijkend zijn we weer bezig met de gebruikelijke herfst- en winteractiviteiten. We gaan weer poffertjes doen in Forssa, Leidens ontzet, de ALV, sinterklazen en de kerstviering. Bij de komende ALV zal waarschijnlijk een contributieverhoging aan de orde komen. Dit in verband met de viering van Koningsdag volgend jaar. We moeten als vereniging weer wat voorfinancieren en reserves opbouwen. In ruil voor de verhoging krijgen leden wel reductie en/of voorrang bij aanmelding. Dat laatste

is dus nog een punt van bespreking.

Verder kan ik u nu al melden dat ik volgend jaar niet in het bestuur zal zitten. Ik ben van plan me op andere dingen te richten. Omdat Arie Oudman (penningmeester) en Onno de Bruijn (secretaris) al hadden aangekondigd op te stappen verdwijnt er een groot deel van wat je de oude garde zou kunnen noemen (ik bedoel dat niet negatief). Ik hoop dat anderen zich melden en er wat jongere mensen zich weer voor het bestuur zullen aanmelden. Het is soms hard werken, maar toch ook leuk en gezellig. Daar doe je het dan uiteindelijk voor.

Jos Helmich

PRINS HENDRIK EN FINLAND

Op 27 oktober 2013 bestaat onze zustervereniging, de Vereniging Nederland-Finland (tot 1968 was de naam Finsch-Nederlandsche Vereeniging), 90 jaar. Ter gelegenheid van dit jubileum zal een speciale editie van *Aviisi*, het krantje van de vereniging, in de vorm van een boek, worden uitgegeven. In dit jubileumboek heb ik een stukje geschreven over de speciale relatie die prins Hendrik von Mecklenburg-Schwerin, de echtgenoot van koningin Wilhelmina, met Finland heeft gehad. Hij is ook het enige lid van het koninklijk huis die ooit te gast is geweest op een feest van de Finsch-Nederlandsche Vereeniging. Dit was in april 1931 in het Stedelijk Museum in Amsterdam.

Hieronder mijn tekst in het jubileumboek over prins Hendrik en Finland:

Inleiding

Prins Hendrik heeft in drie achtereenvolgende zomers, in 1928, 1929 en 1930, een reis naar Finland gemaakt. De vraag is, waar kwam deze belangstelling vandaan? Vermoedelijk

heeft het te maken gehad met zijn Finse masseur, Felix Kersten, waar hij heel nauw bevriend mee is geweest. Ik heb in *Aviisi* 2012-1 en *Noorderlicht* 2012-1 een stukje geschreven over

Prins Hendrik von Mecklenburg-Schwerin.

Felix Kersten. Hij is vooral bekend geworden door zijn rol aan het eind van de Tweede Wereldoorlog, waarbij hij gevangenen uit concentratiekampen zou hebben gered. De meningen zijn er over verdeeld hoe belangrijk die rol precies is geweest.

Felix Kersten is in 1898 geboren in Estland, wat indertijd deel uitmaakte van Rusland. Oorspronkelijk was hij dus geen Fin. Hij heeft op latere leeftijd de Finse nationaliteit gekregen

doordat hij tijdens de Eerste Wereldoorlog, en ook tijdens de Finse burgeroorlog, deel heeft uitgemaakt van het Finse Jäger-bataljon.

Na een opleiding in Finland voor masseur, vestigde Felix Kersten zich in Berlijn. Prins Hendrik, die reumatische klachten had, heeft zich door hem laten behandelen en had daar veel baat bij. Hij reisde hiervoor regelmatig naar Berlijn. De twee gingen dan ook vaak samen jagen op het landgoed van Felix Kersten en namen deel aan het Berlijnse uitgaansleven. Felix Kersten was in die tijd nog ongetrouwd en beide mannen deelden dezelfde 'frivole' hobby's.

Later heeft Felix Kersten, op aandringen van koningin Wilhelmina, ook een praktijk geopend in Den Haag.

Felix Kersten.

Omdat Felix Kersten veel van de Finse natuur hield en regelmatig vakantiereizen naar Finland maakte, is het goed denkbaar dat hij het land van de duizend meren bij prins Hendrik heeft aangeprezen.

Fig. 2

De reis naar Finland in 1928

Over de eerste reis, in 1928, heb ik alleen kunnen achterhalen dat prins Hendrik op 7 juli vanuit Oslo in Stockholm is aangekomen, waar hij met zijn gevolg zijn intrek heeft genomen in het Grand Hotel. In de avond van 8 juli reisde hij door naar Helsinki. Op 27 juli 1928 was hij weer terug in Nederland. Daar was hij dringend nodig omdat hij de volgende dag, op 28 juli, de Olympische Spelen in Amsterdam moest openen. Koningin Wilhelmina weigerde deze opening zelf te verrichten, omdat zij van mening was dat zij hierover te laat was ingelicht. In

plaats van de Spelen te openen, was zij op reis gegaan naar Noorwegen.

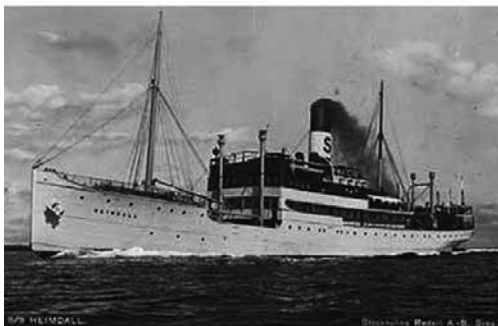
De reis naar Finland in 1929

Meer is er bekend over de reis van prins Hendrik naar Finland in 1929. Wat heel merkwaardig is dat dit, hoewel onbedoeld, consequenties heeft gehad voor de monniken van het beroemde Valamo-klooster. Dit klooster, op een eiland in het Ladogameer, werd tijdens deze reis door prins Hendrik bezocht.

Valamo-klooster op het eiland Valaam in het Ladogameer.

Op 16 juli 1929 is prins Hendrik met het stoomschip Heimdall vanuit Stockholm in Helsinki aangekomen. Hij werd vergezeld door zijn kamerheer en jonkheer E. van Loon. Tijdens zijn voorgaande verblijf in Stockholm had hij niet zo'n positieve indruk gemaakt op een destijds nog jonge attaché op de Finse ambassade. Dit was Asko Ivalo, die veel later, kort na de Tweede Wereldoorlog, van 1947 tot 1951, de Finse gezant in Den Haag is geweest.

Het stoomschip 'Heimdall' waarmee Prins Hendrik in juli 1929 van Stockholm naar Helsinki is gevaren.

Na zijn aankomst in Den Haag moest Asko Ivalo zijn geloofsbriefen op 29 september 1947 overhandigen aan koningin Wilhelmina. Tijdens deze ontmoeting vertelde de koningin dat haar overleden man, prins Hendrik, een aantal bezoeken aan Finland had gebracht. De gezant, die dit vermoedelijk beleefd heeft aangehoord zonder verder commentaar te geven, schreef hierover in zijn geheime dagboek: "Ik herinnerde mij deze kerel heel goed, hij was een beetje aangeschoten en zat achter de vrouwen aan". Deze geheime opmerking is later, in 1974, lang nadat Asko Ivalo was overleden, opgenomen in een van de boeken van zijn echtgenote, Mielikki Ivalo. Kennelijk heeft prins Hendrik in Stockholm de bloemetjes buitengezet. Dit soort gebeurtenissen werden in kringen rondom het Koninklijk Huis angstvallig in de doofpot gestopt en het is opmerkelijk dat Mielikki Ivalo zulke gevoelige informatie naar buiten heeft gebracht. Omdat het er in haar boek op lijkt dat zij door zowel koningin Wilhelmina als door koningin Juliana en prins Bernhard altijd heel correct en vriendelijk is behandeld en zij zich daar

Het echtpaar Ivalo. Asko Ivalo was gezant in Den Haag van 1947 tot 1951. Mielikki Ivalo heeft verschillende boeken geschreven over haar leven als diplomatenvrouw.

duidelijk door vereerd voelde, lijkt deze roddel toch wel een beetje gênant voor een dame uit het deftige diplomatenmilieu. Maar Mielikki Ivalo was niet voor niets een heel populaire schrijfster bij het Finse publiek en omdat zij in het Fins schreef, zullen er indertijd weinig van haar boeken door buitenlanders zijn gelezen.

Bij aankomst van prins Hendrik in de haven van Helsinki, op 16 juli 1929, waren aanwezig de Nederlandse gezant in Stockholm (die ook verantwoordelijk was voor Finland), baron Sweerts de Landas Wyborgh, de voormalige Finse gezant in Den Haag de heer Yrjö Saastamoinen en zijn vrouw, drie vertegenwoordigers van het Finse ministerie van Buitenlandse zaken en de Duitse gezant, Dr. Renner. De heer en mevrouw Saastamoinen brachten prins Hendrik naar hotel Seurahuone; 's avonds was er een souper in het huis van het echtpaar Saastamoinen en de volgende dag werd het gezelschap uitgenodigd voor een lunch bij de minister van Buitenlandse Zaken, Hjalmar Procopé. 's Avonds, na een diner bij de Duitse gezant, is prins Hendrik met zijn gevolg per privétrein naar Oost-Finland vertrokken. De trein was speciaal door de Finse regering

Hjalmar Procopé, Minister van Buitenlandse Zaken van Finland tijdens de bezoeken van prins Hendrik.

per boot een bezoek gebracht aan het Valamo-

Icoon met de heiligen Sergius en Herman, de stichters van het Valamo-klooster.

en Herman, die volgens de overlevering het klooster zouden hebben gesticht in de 10de eeuw. Sergius zou een Griekse monnik zijn geweest en Herman een Kareliër.

Op de terugweg heeft prins Hendrik nog een aantal dagen bij het echtpaar Saastamoinen gelogeerd, dat eigenaar was van de kartano Papinniemi in Heinävesi, niet zo ver van Kuopio. De vader van Yrjö Saastamoinen, Herman Saastamoinen, een rijke houthandelaar, had Papinniemi in 1908 gekocht. Yrjö Saastamoinen is van 1919 tot 1926 gezant van Finland in Nederland geweest en zijn broer Armas van 1926 tot 1932 (standplaats Londen). Waarschijnlijk was het in die tijd niet ongewoon dat zoons uit rijke

De familie Saastamoinen. O.a. op de achterste rij in het midden Herman Saastamoinen, voorste rij helemaal links Yrjö Saastamoinen, die later gezant werd in Den Haag van 1919 tot 1926 en voorste rij helemaal rechts Armas Saastamoinen, die later gezant werd in Den Haag (standplaats Londen) van 1926 tot 1932. Foto genomen omstreeks 1900 door Victor Barsokevitsch.

families in aanmerking kwamen voor diplomatieke functies.

In Papinniemi heeft prins Hendrik zijn icoon uit het Valamo-klooster vergeten of moedwillig achtergelaten. De familie Saastamoinen heeft de icoon vervolgens aan de muur gehangen op de tweede verdieping van het hoofdgebouw van de kartano, wat grote gevolgen heeft gehad. Wat is er gebeurd? In 1940, na de Winteroorlog, werd Oost-Karelië door de Sovjet-Unie geannexeerd en de monniken in het Valamo-klooster besloten om naar Fins gebied uit te wijken. Zij hadden van het communistische bewind, dat kerkelijke bezittingen nationaliseerde en atheïsme propageerde, weinig goeds te verwachten. De monniken vluchtten eerst naar een behuizing in Kannonkoski, ongeveer 70 km ten noorden van Jyväskylä, maar daar was heel weinig ruimte. Vervolgens tipte president Kyösti Kallio de kloosterleiding dat de Papinniemi kartano te koop stond, en dat de Finse regering van mening was dat deze buitenplaats een goed alternatief kon zijn voor het Valamo-klooster.

Het nieuwe Valamo klooster in Heinävesi in de voormalige kartano Papinniemi.

Een aantal monniken ging een kijkje nemen in de Papinniemi kartano en zij troffen daar tot hun grote verbazing op de tweede verdieping de icoon aan met de heiligen Sergius en Herman. Zij zagen dit als een aanwijzing van God. Hoe was het anders mogelijk dat een icoon uit hun klooster op een eiland in het verafgelegen

Ladogameer, zo maar te vinden was in de binnenlanden van Savo? Yrjö Saastamoinen heeft nog wel uitgelegd hoe de icoon daar terecht was gekomen en dat de Nederlandse prins Hendrik hier debet aan was. Maar de abt van het klooster bleef er bij dat het een teken uit de hemel was en in juli 1940 werd de koop gesloten. Het landgoed had een oppervlakte van liefst 306 ha.

De Papinniemi kartano in Heinävesi werd dus het nieuwe Valamo-klooster. Het complex is later uitgebreid met nieuwe gebouwen. In het oude houten hoofdgebouw is in 2012 brand uitgebroken die de zolderverdieping heeft verwoest. Maar hierbij zijn geen kostbaarheden verloren gegaan.

Prins Hendrik is in 1929 ook op bezoek geweest bij generaal Mannerheim in zijn zomerhuis in Hanko. Dit was na de rondreis door Oost-Finland en de reden voor het bezoek had waarschijnlijk te maken met het Rode Kruis. Prins Hendrik was sinds 1909 voorzitter van het Nederlandse Rode Kruis en generaal Mannerheim (vanaf 1933 maarschalk Mannerheim) sinds 1922 van het Finse Rode Kruis.

Tijdens dit bezoek van prins Hendrik zijn drie heel bijzondere foto's genomen door de fotograaf Eino Partanen. Een van deze foto's is nog onlangs in 2012 te zien geweest op een tentoonstelling in het museum in Hanko. Op deze foto zitten van links naar rechts voor het zomerhuis: Karin Ramsay (vrouw van de scheepsmagnaat Henrik Ramsay, die tijdens de Vervolgoorlog korte tijd minister van Buitenlandse Zaken is geweest), jonkheer E. van Loon (kamerheer van prins Hendrik), Marguerite Gripenberg (halfzuster van Mannerheim), Yrjö Saastamoinen (voormalig zaakgelastigde voor Finland in Den Haag), Arvid Nordenstreng (burgemeester van Hanko), Georg Achates Gripenberg (zwager van de halfzuster van Mannerheim), mevrouw Saastamoinen, Prins Hen-

drik (met hoed), baron Johan Cronstedt, Eva Linder (goede vriendin van Mannerheim, er is omstreeks 1919 sprake van geweest dat hij met Eva Linder zou trouwen), generaal Mannerheim en barones Eva Cronstedt.

Op de trap voor het zomerhuis van generaal Mannerheim in Hanko in 1929 v.l.n.r.: Karin Ramsay, jonkheer E. van Loon, Marguerite Gripenberg, Yrjö Saastamoinen, Arvid Nordenstreng, Georg Achates Gripenberg, mevrouw Saastamoinen, Prins Hendrik, baron Johan Cronstedt, Eva Linder generaal Mannerheim en barones Eva Cronstedt. Deze foto is genomen door de fotograaf Eino Partanen (Bron: Eino ja Aini Partasen Valokuva-arkisto).

Prins Hendrik en generaal Mannerheim in Hanko in 1929. Foto genomen door de fotograaf Eino Partanen (Bron: Eino ja Aini Partasen Valokuva-arkisto).

V.l.n.r.: Karin Ramsay, jonkheer van Loon, Yrjö Saastamoinen, Prins Hendrik, generaal Mannerheim en mevrouw Saastamoinen. Deze foto is in 1929 in Hanko genomen door de fotograaf Eino Partanen (Bron: Eino ja Aini Partasen Valokuva-arkisto).

De twee andere foto's van Eino Partanen zijn in de omgeving van het zomerhuis genomen.

Karin Ramsay en Mary Procopé (de eerste vrouw van minister Hjalmar Procopé, die niet bij het bezoek van prins Hendrik in Hanko is geweest), werden door generaal Mannerheim geregeld gevraagd om hem te vergezellen naar concerten en andere evenementen. Hij noemde ze wel zijn twee 'goede feeën'. Het waren knappe dames uit de 'high society', waar Mannerheim zich goed bij thuis voelde. Karin Ramsay werkte ook voor het Finse Rode Kruis, waarbij ze de generaal vaak assisteerde. Dit is waarschijnlijk de reden geweest dat zij aanwezig was bij het bezoek van prins Hendrik.

Mary Procopé is in 1926 van haar echtgenoot Hjalmar Procopé gescheiden (hierna is Hjalmar nog drie keer getrouwd geweest). Mannerheim liet in een brief, gedateerd 1 augustus 1929, aan Mary weten dat het bezoek van prins Hendrik hem zwaar was gevallen en nodigde haar uit de volgende week bij hem te komen logeren in zijn zomerhuis (zij had een maand eerder ook al enkele dagen bij hem in Hanko doorgebracht). Volgens het boek van Sakari Virkkunen, uit 1992, heeft Mannerheim onder andere geschreven: "Ik heb net het bezoek overleefd van de Nederlandse prins-gemaal, prins Hendrik, en hoop dat je mij met een bezoek aan Hanko weer wat komt opvrolijken".

De reis naar Finland in 1930

In juni 1930 is prins Hendrik eerst naar de steden Leipzig en Dresden in Duitsland gereisd, waar hij tentoonstellingen heeft bezocht. Vandaar reisde hij door naar Zweden en Finland.

In Finland viel zijn bezoek samen met een bezoek van een Nederlandse delegatie bij de Volkenbond, die onder leiding stond van de

oud-minister Mr. J. Schokking. De delegatie kwam op 30 juni 1930 's middags om 5 uur in Helsinki aan met het stoomschip Ilmatar uit Lübeck. Prins Hendrik was kort daarvoor uit Stockholm aangekomen. Een jaar eerder had een Finse delegatie bij de Volkenbond een bezoek aan Nederland gebracht.

De Volkenbond-delegatie en prins Hendrik kregen 's avonds door de Finse autoriteiten een diner aangeboden in hotel Seurahuone in Helsinki. Op 14 juli 1930 is prins Hendrik naar Zweden teruggereisd, waar hij samen met de Zweedse koning een regatta heeft bijgewoond.

Nawoord

Het feest van de Finsch-Nederlandsche Vereniging, waar prins Hendrik te gast is geweest in april 1931, werd gevierd in de tuinzaal van het Stedelijk Museum in Amsterdam. Het was gecombineerd met een tentoonstelling van Finse wandkleden (ryijy's). Prins Hendrik had voor de tentoonstelling een Fins wandkleed uit de 18de eeuw in bruikleen afgestaan. Vermoedelijk was dit een cadeau dat hij op een van zijn Finse reizen heeft ontvangen. In tegenstelling tot de icoon met de heiligen Sergius en Herman, had hij dit kleed kennelijk wel meegenomen naar Nederland.

Arnold Pieterse

Literatuur:

Ivalo, Mielikki (1974). Pyörteissä: diplomaatiperheen elämää sodanjälkeisessä Euroopassa ja Asiassa. Weilin ja Göös, Helsinki.

Jonge, J.A. de (1988). Hendrik, Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg-Schwerin. De Bataafse Leeuw, Amsterdam. 152p.

Rijsinge, F. van (2006). Het Kersten Spiel. Het omstreden netwerk van de masseur van Himmler. Boom, Amsterdam. 132p.

Screen, J.E.O. (1988). Mannerheim, the Finnish years. Hunt & Company, London. 288p.

Virkkunen, Sakari (1992). Mannerheimin kääntöpuoli. Otava, Helsinki. 171p.

Zoals het thuis smaakt, smaakt het nergens!

Holland at Home is dé online supermarkt voor Nederlanders in het buitenland. Waarom?

Holland at Home biedt een keuze uit meer dan 1000 typisch Nederlandse producten en 180 bekende merken

Veilig en vertrouwd betalen via Ideal, creditcard of Paypal

Geen gesleep meer met levensmiddelen vanuit Nederland door uzelf, vrienden of familie

Alle pakketten worden verstuurd via TNT Post en zijn daardoor altijd te volgen via track & trace

Als lezer van het Noorderlicht ontvangt u € 5,00 korting bij uw eerste bestelling. Vul hiervoor de kortingscode NL5 in tijdens het afrekenen.

Bezoek ons op www.holland-at-home.nl of mail ons via info@holland-at-home.nl

FIETSEN

Men heeft op het Finse platteland altijd veel gefietst, maar in de steden fietst men weinig en in mijn jeugd was het nog minder. Ik ben in de hoofdstad opgegroeid en ik leerde niet fietsen. Ik behoorde wel tot de minderheid, maar in mijn klas was wel ook iemand anders die niet kon fietsen.

Toen ik met Jan trouwde en naar Nederland verhuisde, kon ik nog steeds niet fietsen. Ik raakte in verwachting en had al een vrij dikke buik. Ondanks dat, zocht ik freelance werk als biologe. En het lukte. Ik zou vegetatie karteren in het natuurpark Veluwezoom, in de buurt waar we woonden. Voordat de baby geboren zou worden, eind juli, zou ik verder van huis werken, en daarna met de kinderwagen dichterbij. Er was alleen één probleem. Om verder van huis te werken moest ik kunnen fietsen.

De enige mogelijkheid was dat Jan me snel zou leren fietsen. Zo heeft hij vroeg op een ochtend mij en de fiets naar het heuvelachtige natuurterrein gebracht. Jan hield de fiets vast en ik ging trappen. We kwamen op de top van een heuvel en toen liet Jan me los. De fiets begon naar beneden te gaan en ik zat erop (met dikke buik). In de paniek vergat ik totaal hoe je met een fiets moest remmen. De fiets ging steeds sneller en sneller en ik gilde steeds harder en harder, totdat ik in het struikgewas terecht kwam en viel. Desondanks leerde ik fietsen.

We woonden op twee kamers boven onze hospita – een ongewone situatie in Nederland. Toen de baby geboren was, werd de huur opgezegd. Ondanks huurbescherming was het verder wonen daar onmogelijk. Na een paar weken bij Jan z'n broer en in een vakantiehuysje op een camping, hebben mijn schoonouders mij en de

baby in huis genomen, en twee weken later had Jan een huis voor ons gevonden. Maar het even wonen bij mijn schoonouders had mijn relatie met ze heel innig gemaakt.

De baby was in het begin heel huilerig en heel veel wakker. Naar het bos of de heide gaan was onmogelijk. Na heel grote beginmoeilijkheden was de borstvoeding toch heel goed gaan lopen. En ik had niet eens vertraging met het werk.

Ik heb het bij andere dingen ook gehad: het eerste kind, al was het heel druk, was een speelgoed dat je overal kon meenemen. Pas met de tweede werd het echt. Meestal hoor je het andersom, maar bij mij ging het zo. Misschien was het ook omdat de kinderen zo'n verschillend temperament hadden. De oudste holde vooruit, de jongste liep achteraan met z'n duim in de mond, en zelf was je maar één persoon!

Ons derde kind werd geboren in een drukke tijd: mijn vader was net overleden en onze pleegdochter was bij ons gekomen. We hadden de baby wel al eerder gewild, maar eerst leek het dat die niet wilde komen. Ik had na het tweede kind de opleiding Academie Natuurgeneeskunde gedaan en ik wilde een echte natuurbaby maken. Ik at alleen natuurlijk voedsel en ik dronk helemaal geen wijn, maar ik raakte maar niet in verwachting. Ten slotte dachten wij dat er gewoon geen baby meer zou komen, en om dat te verwerken hadden we maar een fles wijn en een taart gekocht. Het duurde niet lang en ik was in verwachting. Dat is ook het enige wat ik ervan heb onthouden. Het was zo veel tegelijk, dat ik me er verder bijna niets van herinner...

Marketta Hoogesteger

ADVERTENTIE

Autohuur **all-in** tarieven vanaf € 23,- per dag

Laagste eigen risico - Geen extra verzekeringen bij aankomst - No nonsense voorwaarden

www.bbcarrental.nl **BB&L**
CAR RENTAL

*28+ dagen tarief categorie A, excl. Schipholfee

De 10 stellingen aan Nathalie Smous, werkzaam als activiteitenbegeleidster in een 'Familyhouse' (Varhaiskasvatus virasto), waar de niet-Finse moeders/vaders Fins kunnen leren en de kinderen

bezig gehouden worden. Bovendien is ze als zangeres (met eigen cd'tje in het Fins gezongen!) momenteel op zoek naar een band.

1) In Finland is het veel beter wonen dan in Nederland

Nou ja, ik vind dat je in allebei de landen positieve dingen heb. Mijn moeder is Finse en mijn vader Nederlander. In Nederland wonen natuurlijk veel meer mensen. De natuur is hier wel wat mooier en qua werkgelegenheid is het hier nu ook beter denk ik. Het is hier ook schoner, dat wel. Alles is hier ook goed georganiseerd, de sociale voorzieningen zijn goed geregeld, al vind ik het hier ook vrij bureaucratisch. Ik denk dat als je als Nederlander naar Finland komt als toerist je alles mooi vindt, maar als je hier woont wordt het al snel normaal.

2) Ik heb eigenlijk geen enkele problemen gehad om me hier aan te passen

Dat is niet waar hoor. In Finland praten de mensen niet zo veel. Je hebt je eigen collega's en kennissen en daar praat je natuurlijk wel regelmatig mee. Op een terras ofzo begin je hier niet zomaar met iemand te praten, het is wel introverter. Als je kennis met ze maakt kun je wel echt vrienden worden. Ik heb natuurlijk cursussen ge-

volgd en de taal was lastig, dat duurt echt een paar jaar. Ik ben inmiddels wel gewend aan de Finse levensstijl met minder mensen. En een huis vlakbij de stad (Helsinki) met een mooi tuintje en een prachtig nabijgelegen park ligt in Nederland natuurlijk moeilijker.

3) Het klimaat bevalt me uitstekend

De Finse zomers vind ik fantastisch. Als je hier een tijd woont, krijg je soms wel genoeg van de lange winter. De sneeuw is wel altijd leuk, skiën enzo. De meeste Finnen vinden het hier ook te koud in de winter, het zijn echt niet alleen de buitenlanders die dat vinden.

4) Het spreken van de taal was een prioriteit

Absoluut wel. Om te communiceren met andere mensen moet je toch echt Fins leren. Toen ik hier kwam sprak ik helemaal niets. In het begin bij het kinderdagverblijf sprak ik gewoon Engels terwijl het Finse kinderen waren, maar dat vonden ze niet erg omdat ik vooral met baby's werkte. Ze kunnen hier best goed Engels, maar het hangt net van je werk af of je Fins echt nodig hebt of niet.

5) De Finnen zijn vriendelijker dan de Nederlanders

In sommige dingen wel. Op Facebook had ik net geschreven wat het verschil is. Ik had op een terras in Utrecht in de gaten dat Nederlanders zich heel erg bemoeien met je leven. In een dorp in Nederland was een vent echt heel brutaal. Dat zouden ze in Finland niet doen. In Nederland bemoeien ze zich te veel met je, en in Finland te wei-

nig. Finse mensen die bemoeien zich soms helemaal niks niet – gewoon lekker praten in de trein ofzo. Ik vind ook dat Nederlanders wat meer familiegezinnd zijn.

6) Ik zal me altijd een buitenlander voelen

Ik moet eerlijk zeggen dat ik me altijd een Nederlandse zal voelen. Mijn karakter is wat meer aan de Nederlandse kant denk ik. Een collega zei laatst dat ik zorg voor inspiratie door mijn vrolijke houding en originele ideeën, dat was wel leuk om te horen. Het is eigenlijk ook wel fijn in Finland dat je bijvoorbeeld in de pauze niet altijd hoeft te praten, of onderweg terug van je werk in de trein. Ik heb wel altijd wat meer zon nodig en probeer ieder half jaar naar een lekker warm land te gaan.

7) Ik mis de ouderwetse Hollandse gezelligheid wel eens

Ja, dat klopt. Alleen wat ik niet mis is met zo'n verjaardag dat iedereen in een kringetje zit. Dat is niet echt iets wat ik leuk vind. Ik hou er niet van om me als een sardientje in een blikje te voelen. Nederlanders kunnen in die zin ook best stijf zijn vind ik. Finse mensen zijn meer gastvrij, dat moet ik wel eerlijk zeggen. Hele tafels vol met lekkernijen enzo.

8) Het is in Finland makkelijk om vrienden te maken

Hmmm, nee dat vind ik niet. Ik heb mijn echte vrienden eigenlijk in Nederland. Ik heb hier wel kennissen en vriendinnen gehad, maar dat zijn geen hartsvriendinnen geworden. Ik denk toch dat de Nederlandse taal hierin een rol speelt, het is belangrijk om je goed te uiten. Ik heb hier bovendien veel vrienden verloren doordat ze naar het buitenland zijn verhuisd.

9) Zelfs de pindakaas is hier lekker(der)

Nee, niet hier! Ik heb de afgelopen vakantie in Nederland twee potten Calvé meegesleept. Een pot voor de familie van m'n broer en eentje voor mezelf. Daarnaast ook nog drie potten Rinse-appelstroop, die heb ik ook verdeeld. En stroopwafels natuurlijk. Ik heb hier wel eens een Amerikaans merk gekocht, maar ik vind de Nederlandse pindakaas gewoon de beste.

10) Ik sluit het uit dat ik ooit nog terugkeer naar Nederland

Daar kan ik niet op antwoorden, dat is een moeilijke vraag. Eigenlijk had ik wel graag een baan willen hebben in Nederland. Ik had al een gesprek geregeld in Den Haag bij een kinderdagverblijf, maar die persoon werkte er niet meer. Als je dingen gaat plannen, wordt het gewoon niets. Ik ben nu blij dat ik een leuke baan heb en een mooie woning en kennissen. Maar ik sluit het absoluut niet uit.

NEDERLANDSE SPOREN IN SINT-PETERSBURG

1. Inleiding

Een stel Nederlanders, die reeds lange tijd in Finland wonen, zijn al jaren op zoek naar Nederlandse sporen in Finland. En gevonden hebben ze wel het een en ander, getuige de drie boeken die er al over verschenen zijn. Maar toch ... het zijn en blijven vaak wat zwakke en onduidelijke sporen, die eeuwenlang ook nog grotendeels naar Zweden verwezen en vervolgens in de laatste drie à vier eeuwen naar Rusland. Dat heeft natuurlijk alles met de Finse historie te maken.

Er wordt in Finland veel gepraat over de 'Vrouw Maria', maar uiteindelijk was dat slechts een klein Nederlands vrachtschip met een kostbare lading voor de upper-class (de 'bovenklasse' wordt gefluisterd) in Sint-Petersburg. De 'Vrouw Maria', een zee-archeologisch gezien zeker interessant object, dat echter slechts toevallig voor de kust van Zuid-Finland zonk in 1771. Er wordt veel gepraat over de 'St. Mikael', een ander Nederlands schip, dat in een

stormachtige nacht van 1747 voor de zuidkust van Finland verging. Dat vrachtschip met zijn kostbare lading was echter ook bedoeld voor tsarina Elisabeth II en haar hof. Gesproken werd over generaal Jan-Pieter van Suchtelen, maar hij stond in dienst van tsarina Catharina II en heeft als beloning voor zijn actieve en geslaagde militaire vakwerk (o.a. in Finland) een 'kartano' in Zuid-Finland cadeau gekregen, waar hij echter nauwelijks gewoond heeft. Hij woonde en werkte in het eerste deel van zijn actieve leven in Sint-Petersburg en in het laatste deel ervan als Russisch ambassadeur in Stockholm en is daar dan ook begraven. Nederlandse leenwoorden in de Finse taal werden naar voren gehaald, en dat bleken er vele te zijn, maar verreweg de meeste van deze woorden kwamen vanuit het Nederlands of Nederduits via de Zweedse taal indirect naar de Finse taal. Gesproken werd over Hendrik van Gilse van der Pals, de voorvader van een geslacht, dat nu nog in Nederland en Finland leeft en werkt, dat wel. Maar de basis van deze familie en haar rijkdom en invloed lag toch in Sint-Petersburg. Vandaar is het misschien ook eens nuttig, kort wat op te schrijven over Nederlandse sporen aldaar. Misschien zijn die duidelijker dan die in Finland.

We waren deze zomer slechts een dag of drie in Sint-Petersburg, kort maar krachtig, omdat we graag zonder visum ernaartoe gingen, en dat kan ten hoogste voor 72 uur. Vandaar. Deze stad is uiteraard een langer bezoek waard. Door een effectieve voorbereiding is het gedeeltelijk zelfs mogelijk gebleken in deze korte tijd heel wat Nederlandse sporen in deze stad (waarvan de oorspronkelijke naam eigenlijk 'Sankt Piter Burch', dat afgekort als koosnaam 'Piter' = Pieter, luidt; verrassend Nederlands klinkend,

nietwaar?) na te gaan. Omdat het echter wat zinloos lijkt onze wandelroutes te bespreken, noem ik hier de voornaamste punten op die het genoemde thema van die Nederlandse sporen in deze grote Russische stad kunnen verduidelijken: tegels en ander keramiekwerk uit Delft, tevens Goudse pijpen (en kaas, misschien zelfs wel kaarsen); Nederlandse schilderijen; scheepvaart en scheepsbouw; de Vriezenveners en de Hollandse Kerk, van kleur Nederlands gereformeerd; en tussendoor een beetje over architectuur en stadsplanning. Zelfs het wat gure en winderige klimaat van Sint-Petersburg doet denken aan Nederland en uiteraard dan het vele water in beide streken: "Denkend aan Holland zie ik brede rivieren traag door oneindig laagland gaan" (Marsman). Geldt dat ook voor sPb, zoals de naam van de stad soms afgekort wordt? Toch wel, de Neva is breed en indrukwekkend zoals de Maas bij Dordrecht bijvoorbeeld. De plaats waar de stad Sint-Petersburg gebouwd is, is (oorspronkelijk Fins of beter Ingermanlands) laagland: moerassig en voor de mens eigenlijk nogal ongezond. Maar toch ... dit alles Amsterdams te noemen lijkt tamelijk overdreven, want de winters zijn zo anders, langer en kouder, de zomers ook, en de stad zelf heeft toch wel een ander karakter, ondanks die vaak gehoorde opmerking dat Sint-Petersburg zo op Amsterdam lijkt. Amsterdam zou voor Peter de Grote model hebben gestaan voor zijn nieuwe stad. Nou ja, met wat fantasie, OK: er is

een soort grachtengordel, de stad ligt aan een groot en breed water, de haven en de zee is aan alle kanten zichtbaar of ruikbaar etc. Maar toch ... laten we eens wat sporen nagaan.

2. Keramiek en tegels uit Delft

In het woonpaleis van Alexander Mensjikov op het Vasiljevski-eiland en ook in het kleine charmante paleisje 'Mon plaisir' van tsaar Peter de Grote op de Peterhof viel de overdaad aan daar gebruikte Delftse tegels direct op. Vooral in de keukens uiteraard, maar ook in sjeke woonkamers, niet alleen tegen de muren maar ook aan het plafond. Mooi en ook wel erg verrassend. In Nederland vinden we zulke tegels natuurlijk ook, maar dan vooral in de keuken, de badkamer of de toiletten. En dan uiteraard als benedenrandversiering in gangen en kamers. De tegelovens in de ruimtes waren overigens meestal bekleed met blauwe Russische tegels, die wonderwel met de wat anders gekleurde tegels uit Delft harmonieerden. Delftse tegels dus, met spelende kinderen erop, met scheepjes, Hollandse mensen en stadsmotieven, het kon maar niet op, van boven naar beneden, van links naar rechts, overal en aan alle kanten glanzend Delfts blauw. Met dan bovendien op de vaak oud-Hollandse eiken kasten of massieve tafels een brede keramieken schotel of een fraaie tulpenvaas van Delfts blauw. Mooi. Opvallend was in dit Petersburgse geval echter wel, dat het allemaal losse tegeltjes waren in lange rijen en geen tableaux, oftewel tegelschilderijen van veel tegels, die bijvoorbeeld een homogeen tafereel met schepen voorstellen of een bijbelse voorstelling, zoals die in Nederland wel te vinden zijn. Overigens lagen er in deze paleizen behalve prachtige niet-Nederlandse parketvloeren ook schitterende meestal zwart-witte tegelvloeren, die me sterk aan schilderijen van Pieter de Hoogh deden denken. Of dat Hollandse tegels waren, weet ik echter niet. Tsaar

Peter, prins Mensjikov en anderen hebben in ieder geval de Delftse tegels op hun grote reis door Europa en dus ook door Holland in 1697 (vermoedelijk zelfs in Delft zelf) besteld. Of bij de volgende grote reis in 1617. Omdat verder pijpen en tabak via Holland ook in deze tsarenstad aan de Oostzee een grote rol gespeeld hebben, zagen we uiteraard regelmatig Goudse pijpen als normale rekwisieten op een tafel of in het pijpenrek liggen of hangen.

3. Nederlandse schilderijen

Dat voert ons dan naar punt drie: de schilderijen. Want die waren er in de paleizen en herenhuizen veel en deden zo gemoedelijk oer-Hollands aan; al moet ik eerlijk zeggen, dat veel exemplaren ervan in de loop der tijden (een jaar of driehonderd) nogal donker en dus vuil waren geworden: door de rook uit de Goudse pijpen, door het vochtige klimaat, door de bewogen geschiedenis de jaren door, door slechte vernis? Ik weet het niet. Nederlandse schilderijen dus ... nee nee, nu bedoel ik niet de uitgebreide verzameling Nederlandse en Vlaamse kunstwerken, die in de Hermitage door de tsaren (vooral wel door Catharina II en Nikolai I) bijeengekocht zijn. Die werken zijn inderdaad prachtig, goedverzorgd en schoongemaakt; de Petersburgse afdeling Nederlandse kunst is op zich uiteraard ongelofelijk indrukwekkend, maar nee ... nu bedoel ik eerder de talloze gewone, bijna altijd kleinere, Hollandse 'huiskamer'-schilderijen met als thema vaak het 'genre': dus knap ge-

schilderde 'alledaagsen', echt Hollandse thema's in huis, op straat, op de markt, in het café; en tevens of daarnaast talloze schilderwerkjes met als thema de zeevaart en zeeschepen, dingen, waar Peter de Grote zo gek op was. Hijzelf verzamelde heel wat zogenaamde 'kleine Hollandse meesters' met hun vaak o zo mooie werken. En in navolging van de tsaar droegen ook veel van de hem omringende personen hun verzamelsteentje bij, zoals de al genoemde rijke Alexander Mensjikov. Die schilderijtjes hangen dan in de Petersburgse paleizen van de betrokkenen, met als hoogtepunt misschien de superfijne verzameling in het knusse zomerpaleisje van de tsaar, 'Mon plaisir' op de Peterhof. Werkelijk heerlijk om dat alles te zien, al is de kwaliteit van de werken vaak door de inwerking van het vocht etc. niet meer echt optimaal. Jammer, maar waar. Opvallend bij dit alles waren inderdaad de vele zeegezichten, die overal aanwezig waren, meer en nadrukkelijker wellicht dan in bekende Nederlandse kunstverzamelingen. De beroemde anatomische rariteitenverzameling van professor Ruysch in Amsterdam kocht Peter gedeeltelijk op en is nog steeds een van de belangrijkste onderdelen van de bekende 'Kunstkamera', het oudste Petersburgse museum, dat gedeeltelijk nog uit de tijd van Peter de Grote stamt en door velen uit Rusland en van elders ijverig bezocht en met interesse bekeken wordt. Het deed me wat denken aan het Teylers Museum in Haarlem.

4. Scheepvaart en scheepsbouw

De Nederlandse scheepvaart en scheepsbouw waren voor de energieke tsaar Peter zo belangrijk, dat hij op zijn reis door Europa in 1697 langere tijd (meerdere maanden zelfs) in Amsterdam, Zaandam en omgeving vertoefde en er leergierig discussieerde met de vaklui over allerhand wat hem vooral aan de scheepsbouw interesseerde. En hij kocht er ook allerhand, niet

alleen technische of andere toentertijd moderne producten, maar vooral ook vakmensen op het terrein van scheepsbouw, scheepvaart, marinetechniek etc. Honderden mensen werden voor kortere of langere tijd aangeworven en velen ervan verbleven jaren in Sint-Petersburg of elders in het Russische rijk, waar ze 'ter lering' van de nog onderontwikkelde Russen broodnodig, hogelijk gewaardeerd en goed betaald werden. En ook vaak succes hadden. Dat scheepsbouw Peter de Grote interesseerde, is overigens geen onbekend gegeven. Hij was in 1697 zelfs een tijdlang als daadwerkelijk scheepsbouwer actief in Zaandam en vooral in Amsterdam bij de bouw van een Oostindiëvaarder, de 'Petrus en Paulus', waarvan apart voor de tsaar de kiel gelegd werd, om hem de gelegenheid te geven, met eigen handen en ogen de geheimen van de bouw van zo'n schip te ervaren. Schepen en het bouwen ervan hadden tsaar Peter overigens al van jongs af zijn leven lang beziggehouden. De voornaamste reden dat hij in 1703 begon, de nieuwe stad Sint-Petersburg te ontwerpen, was toch juist een plek te creëren, waar moderne oorlogsschepen gebouwd konden worden en van waaruit deze schepen de Oostzee en verder de wereldzeeën konden bevaren. Maritiem strategisch bedoeld, dat wel. Archangel (waar Nederlanders ook al geruime tijd een grote rol gespeeld hadden) was voor tsaar Peter niet meer nummer één, hij wilde nu een eigen schepping, Sint-Petersburg, promoten, en dat terecht. Peter de Grote wilde dat Rusland een militaire macht zou worden in Europa, te land en te zee! En dat is hem nog gelukt ook. Leuk was het overigens, aan de linkeroever van de Neva een oud-Russisch beeldhouwwerk (uit 1911, van Bernshtam) te zien staan, waarbij tsaar Peter in Zaandam of Amsterdam een schip aan het bouwen is. Dat standbeeld werd in 1996 opgeknapt en werd heronthuld door niemand minder dan de toenmalige Nederlandse kroonprins

Willem-Alexander. Het monument staat aan de Neva tegenover de Admiraliteit en omgeving, de plaats waar zich in de achttiende eeuw de Petersburgse scheepswerf voor militaire zeeschepen bevond. Veel daarvan is er echter

niet meer over. Jammer wel. Alleen misschien (voor het scheepvaartmuseum hadden we dit keer jammergenoeg geen tijd) het eiland voor houtvoorraad, mastenopslag en directe werftechnische activiteiten van de oude werf is er nog met de fraaie on-Nederlands aandoende grote poortboog naar het zoals in Amsterdam door grachten omgeven en dus afgesloten stadsdeel 'Nieuw-Holland'. Daar in de buurt is ook de Angliksij Prospect met het grote stadspaleis van Hendrik van Gilse van der Pals en de schitterende orthodoxe Nikolai-kerk, een traditionele zeemanskerk, zoals we er inderdaad in Amsterdam ook een hebben, maar dan veel minder mooi dan die in Sint-Petersburg.

5. De Hollandse, gereformeerde kerk en de Vriezenveners

De drukste hoofdstraat van Sint-Petersburg, heerlijk om er te winkelen en te flaneren, is de Nevski Prospect. Breed, lang en strak als de avenues in Parijs. Niet te vergelijken met de gezellige, maar ook kronkelige en smalle Kalverstraat in Amsterdam. Een indrukwekkende en toch wel erg mooie en gaaf aangelegde laan, die Nevski Prospect, ook al waren ze er nu druk aan het asfalteren en was een gedeelte van het wegdek afgesloten voor autoverkeer. Dat was lastig bij het oversteken, maar zal nu zeker al

verholpen zijn. En juist deze fraaie straat laat meerdere duidelijke sporen van Nederlandse aanwezigheid zien. Op het enorme grondstuk nummer 20, dat de rijke Nederlands gereformeerde kerk (vanaf 1717 als kerkorganisatie aanwezig in Sint-Petersburg) al vroeg in de achttiende eeuw gekocht heeft, werd in de loop van de negentiende eeuw de Hollandse Kerk gebouwd, zoals die er nu nog staat, met alle benodigde administratieve gebouwen eromheen en daarbij ook woonappartementen en ruimte voor winkels van Nederlanders (voor tabak of spiritualiën bijvoorbeeld). De wat in het complex verscholen, ingebouwde koepelkerk is na de oktoberrevolutie een bibliotheek geworden en wat er verder mee zal gebeuren, ligt nog in de schoot der Russische goden. Wordt het weer kerk, wordt het een concertzaal of blijft het zoals nu nog leeszaal en een bibliotheek? We weten het niet. De kerk was en is nog steeds een mooie ronde ruimte – zoiets als de Lutherse kerk in Amsterdam – en hopelijk zal die op een waardige manier verder gebruikt worden. Dit gebouwencomplex is uiteraard niet meer in Nederlands bezit, ofschoon ...? Er wordt nog over onderhandeld, voor zover ik weet. Dat al in de tijd van Peter de Grote de onderling kerkelijke tolerantie in Rusland is doorgedrongen en de gehuurde werkkraft uit vele landen, waaronder dus Nederland, op bevel van de tsaar ieder naar eigen religie en smaak een kerkruijnte mochten bouwen, dat

was in het Rusland van toen een klein wonder, een van de nieuwigheden van de moderne tsaar Peter de Grote. Of dit idee van tolerantie uit het Nederland van Erasmus stamt? Ik ben er niet zo zeker van, ik denk zelfs van niet, ofschoon tsaar Peter wel open stond voor veel nieuwe ideeën uit het oude Europa, waarover hij las en met zijn gesprekspartners discussieerde tijdens de twee lange reizen van 1697 en 1717. En dat zeker niet alleen door het toenmalige Holland. Maar goed, dit Nederlandse spoor op de Nevski Prospect 20 is er nog en is weer in redelijke staat teruggebracht. Een groep van de actieve calvinistische kerkgangers van deze kerk in de negentiende eeuw waren kooplieden uit Vriezenveen, die tot aan de opkomst van de spoorwegen bij tientallen gedurende kortere of langere tijd in Sint-Petersburg aanwezig waren en die zich gedeeltelijk in de tweede helft van de negentiende eeuw daar vanwege de gemakkelijker verkeersmogelijkheden zelfs als gezin vestigden. Tot 1917 uiteraard, want toen was het sprookje uit. Deze Vriezenveense kooplieden handelden vooral in textiel, lakenstof, onderkleding en zo. Zelfs het ondergoed van Jansen & Tilanus werd in het oude Rusland een

bekend merk ondergoed! Het werkterrein van de Vriezenveners lag echter niet in het hier al genoemde gebouwencomplex Nevski Prospect 20, maar stukken verderop aan de overkant op nummer 31 in het enorme Gostiny Dvor, eigenlijk het traditioneel Russische verkoopcentrum voor buitenlandse kooplieden, waaronder natuurlijk ook de kooplieden uit Nederland vielen, met name die uit Vriezenveen. Wat is dat koopcentrum enorm mooi en chic nu, van binnen en van buiten, maar toch zeker volledig anders dan ooit een honderdvijftig tot tweehonderd jaar geleden. Omdat ik dit artikel wat korter wil houden, is het wellicht goed, het nu hierbij te laten. De geschiedenis van de Vriezenveners in Rusland is te uitgebreid, om er hier verder op in te gaan en het heeft op zich ook weinig met Finland te maken, stukken minder bijvoorbeeld dan het verhaal van de familie van Gilse van der Pals, waar ik in het laatste boek over de Culturele banden van Finland met Nederland al uitvoerig op ben ingegaan. Finland had wel een betekenis voor de Vriezenveners, maar dan vooral als vakantieland en af en toe ook als economisch achterland, denk maar aan de geschiedenis van cacao-poeder van Van Houten. Dat is nog steeds te krijgen in Finland en is lange tijd geleden in het Russische rijk van toen, waar Finland deel van uitmaakte, geïntroduceerd en veel verkocht door een bekende Vriezenvener, Hendrik Kruys, die zelfs zoveel renomme had, dat hij een eigen winkel vlak bij de Nevski Pros-

pect had, de zaak 'Java' voor tabak en andere genotmiddelen, zoals cacao. Hij was zelfs een koninklijke, nee tsaristische leverancier, jawel ... Ook veel Philipslampen zijn een dikke honderd jaar geleden via Sint-Petersburg naar Rusland en dus ook Finland gekomen, vooral dan via de onvermoeibare Anton Philips, die regelmatig in Rusland rondreisde, maar ja, dit alles zou ons hier te ver voeren. Voor nu lijkt me dit verhaal over sporen van Nederlandse aanwezigheid in Sint-Petersburg meer dan voldoende. Met groet aan de dappere lezer/es.

Kerava, 15 augustus 2013

Peter Starmans, lehtori

De afgelopen maanden leken in de media twee woorden te strijden om de titel 'het populairste woord der Lage Landen'. Ik heb het dan over **fraude** en **akkoord**. Helaas heb ik het combinatiewoord **fraudeakkoord** nog niet voorbij zien komen, maar dat zou wel een doorbraak zijn zeg! De opleving begon met beroemde afspraken als gedoogakkoord-lenteakkoord en al snel buitelden we van het ene akkoord naar het andere: Sociaal akkoord-Begrotingsakkoord-Zorgakkoord-Onderwijsakkoord-Financieel akkoord-Energieakkoord-Mondeling hoofdlijnenakkoord en zelfs een Zonnepanelenakkoord tussen China en de EU (import van naar schatting 21 miljard euro) - de Oslo-akkoorden en vul de lijst maar aan. Tegelijkertijd maakten we kennis met op grote schaal toegepaste Bulgarenfraude-belastingfraude-bankenfraude-bankpasfraude-zorgfraude etc.

De woorden akkoord (vroeger accoord) en fraude mogen dan geen nieuwe woorden zijn, maar de frequentie van het gebruik is de laatste tijd wel enorm toegenomen. Fraude was in onze beleving toch vooral een vies woord, vaak gebruikt in combinatie met bananenrepublieken en andere louche landen of personen. Vaak ook in één adem genoemd met corruptie. Het woord accoord had een veel positievere klank. Ook nog toen het qua spelling veranderde in akkoord en het woordbeeld iets zakelijker werd met die kk in plaats van cc. Het Finse woord voor akkoord, **sopimus**, werd er in 1985 bij mij na yksi, kaksi, kolme, kiitos en hyvää päivää ook plots ingestampt. In dat jaar was ik namelijk tijdens mijn zomervakantie ook even in Helsinki. De doorgaans vriendelijke stad bleek omgetoverd in een heuse politiestaat met overal geüniformeerde agenten. Zelfs op de kruispunten stonden ze. Telkens reden korte colonnes bestaande uit politieauto, ambassade-auto,

politieauto/veiligheidsdienst en soms ook nog een motoragent over de Mannerheimintie van de ambassadewijk naar het Finlandia Talo en vice versa. Nieuwsgierig wat dit allemaal te betekenen had parkeerde ik mijn auto bij de Posti en liep ik, met m'n camera in de aanslag, richting Finlandia Talo. Een brutaal mens heeft de halve wereld en dus stak ik over om naar het Finlandia Talo te lopen. Een Finse diender hield me echter staande en vroeg me naar m'n perskaart...had je die dan nodig als toerist? Hahaha. De verbouwereerde agent sommeerde me meteen rechtsomkeert te maken. Op de ingewikkelde kruising bij de Posti/Sokos gaf een verkeersagent inmiddels een heuse show weg als er weer zo'n colonne aankwam. Hij deed nog net geen moonwalk, maar met zijn bewegingen haalde hij 's avonds mooi het Finse journaal! Op de bijgaande foto's zie je de beelden die ik toen schoot. Naderhand bleek het allemaal over de viering van de ondertekening van de Helsinki-akkoorden te gaan. In 1975 een belangrijke happening met onder andere Gerald Ford en Erich Honecker, en in 1985 dus waardig herdacht en gevierd (ook in 1995 en 2005?).

Slotakkoord.

Tot slot wil ik hier ook nog een bommetje droppen met betrekking tot het biometrische paspoort. Zoals we allemaal weten heeft Nederland voor zijn in Finland woonachtige onderdanen (begrijpelijk gezien het totale aantal slechts 1 vingerafdrukafnameapparaat in Finland geplaatst en wel op de Nederlandse Ambassade in Helsinki. Leuk en wel voor de binnen Kehä III woonachtigen (), maar voor diegenen die buiten de Helsinki-regio woonachtig zijn, betekent het dat er soms behoorlijke reizen gemaakt moeten worden. Ik pleit daarom voor een **akkoord** tussen de EU-lidstaten dat erin

voorziet dat die vingerafdruk bij een lokaal (zoals in Finland het geval is) politiebureau afgenomen kan worden. Want het zal toch niet waar zijn dat ik ca. 1000 km heen en 1000 km terug moet gaan reizen (minstens 2 dagen, dus ook nog overnachten) terwijl ik op 1 km van mijn woonadres diezelfde vingerafdruk kan la-

ten afnemen? Saillant detail: voor zover mijn informatie reikt worden de Finse paspoorten nota bene in Nederland vervaardigd (?). Dus laten we (en graag een beetje snel) tot een **vingerafdrukakkoord** komen! Dus even doorpakken heren politici!

B.Art

Kopij inleveren voor 10 december 2013

Artikelen, tekeningen en foto's dienen verzonden te worden naar de redactie. Teksten met zo min mogelijk lay-out aanleveren. Plaatjes in jpg- of pdf-formaat in een zo hoog mogelijke resolutie. Tabellen en foto's graag apart inleveren (**niet in pdf of een grafisch formaat, foto's niet geïntegreerd in het textdocument**)! Alle Sun Open Office en Microsoft Office documenten worden geaccepteerd. Zend het geheel per email naar noorderlicht@nederlandsevereniging.fi.

Verhuisd?

Geef tijdig uw adres door aan het secretariaat. Als u email hebt en u wilt dat we u via dat medium berichten sturen, dan vernemen we dat graag!! Nieuwsbrieven met het laatste nieuws kunnen zo onmiddellijk worden bezorgd. Noorderlicht doet haar best, maar helaas is de agenda niet altijd up-to-date! Geef daarom uw emailadres aan ons door. We houden u op de hoogte. Geef het ook door als u bepaalde emails niet wenst te ontvangen.

Website

Maak gebruik van onze RSS-link om de op de hoogte blijven van de nieuwste ontwikkelingen!! Maak ook gebruik van onze podcast en speel multi-media bestanden af die door de internetredactie en onze leden gemaakt zijn! Alle actuele informatie vind u daar!

Wist u dat we een Stamcafé voor de leden op het internet hebben? Leden jong en oud kunnen daar in het Nederlands van gedachten wisselen over van alles wat een mens maar bezig houdt. Veel verenigingsactiviteiten worden in dit Stamcafé geboren! U kunt zich aanmelden op <http://stamcafe.nederlandsevereniging.fi>. De Stamcafébeheerders geven u vervolgens toegang.

Op facebook houden we u de hoogte van onze activiteiten en zenden leden groepsleden leuke links naar hun lotgenoten. Op de website kunt alle officiële mededelingen vinden, informatie over activiteiten en interessante cultuur-historische zaken. Op ons twitter-kanaal krijgt u actuele info over onze activiteiten.

Eens per maand

OULU

Neem contact op met onze secretaris als je iets leuks in Oulu wilt organiseren.

JYVÄSKYLÄ

In Jyväskylä zijn Joanneke & Jelmer heel actief met organiseren van activiteiten. Neem contact op!

HELSINKI

Elke tweede vrijdag van de maand is er een borrel.

- Pullman Bar (in het centraal station, 2e etage), zie website of facebook

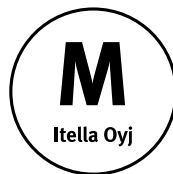
Contactpersonen

<i>Regio</i>	<i>Contactpersoon</i>	<i>Email</i>	<i>Tel</i>
FORSSA	Jos Helmich	forssa@nederlandsevereniging.fi	044 - 331 7766
HELSINKI	Wim Jansen	helsinki@nederlandsevereniging.fi	050 - 555 6175
JOENSUU	Contactpersoon Joensuu	joensuu@nederlandsevereniging.fi	
JYVÄSKYLÄ	Joanneke Reudler Talsma	jyvaskyla@nederlandsevereniging.fi	044 - 946 1655
KUOPIO	Jackie Peterson	kuopio@nederlandsevereniging.fi	
LAPLAND	Bart Braafhart	lapland@nederlandsevereniging.fi	
LAPPEENRANTA	Nellie Visscher-Jäkkö	lappeenranta@nederlandsevereniging.fi	05 - 424 081
LÄNSI-UUSIMAA	Stephan Vermeulen	lansi_uusimaa@nederlandsevereniging.fi	
MIKKELI	Marja de Jong	mikkeli@nederlandsevereniging.fi	
OULU	Marina Nijhuis	oulu@nederlandsevereniging.fi	
SALO	Erik Smit	salo@nederlandsevereniging.fi	
TAMPERE	Johan Plomp	tampere@nederlandsevereniging.fi	040 - 718 7684
TURKU	Jeroen Pouwels	turku@nederlandsevereniging.fi	
VAASA	Peter Zaagsma	vaasa@nederlandsevereniging.fi	040 - 838 6408
YLIVIESKA	Maaiké Beenen	ylivieska@nederlandsevereniging.fi	050 - 599 3116

Regiocoördinator is Jelmer Elzinga: regionaal@nederlandsevereniging.fi

Lähetäjä/Afzender/Sender

Secretariaat Nederlandse Vereniging in Finland
p/a Onno de Bruijn
Oulun Seudun Ammattikorkeakoulu
Albertinkuja 22 (3. krs)
FI-90101 Oulu
Finland

Itella Green

ADVERTENTIE

AAVE Graphic Services

t +358 40 577 3455

i www.aave.info

e inform@aave.info

Grafisch ontwerp, fotografie
–trouwreportages, portretfotografie,
commercieel en industrieel– en
fotoafdrukken op papier of canvas of
met op maat gemaakte passepartout.

Meer informatie:

www.aave.info

www.arnoerzerink.com

www.stockphotography.nu

